*אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט · רבי יוחנן ההוא כרבי יוסי בר יהודה מתני לה · תא שמע *מתחילין בערימת התבן אבל לא בעצים שבמוקצה · התם *בארזי ואשוחי דמוקצה מחמת חסרון כיס אפילו רבי שמעון מודה · ת"ש *אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין את הבייתות · ר' יוחנן סתמא אחרינא אשכח · *ב"ש אומרים מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין וב"ה אומרים מסלק את הטבלה כולה ומנערה · וא"ר נחמן אנו אין לנו אלא ב"ש כרבי יהודה וב"ה כר"ש · פליגי בה רב אחא ורבינא · חד אמר בכל השבת כולה הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת מיאוס ומאי ניהו *נר ישן, וחד אמר במוקצה מחמת מיאוס נמי הלכה כר"ש לבר ממוקצה מחמת איסור ומאי ניהו נר שהדליקו בה באותה שבת, אבל *מוקצה מחמת חסרון כיס אפילו ר"ש מודה דתנן *כל הכלים ניטלין בשבת חוץ ממסר הגדול ויתד של מחרישה :

מתני' *מפירין נדרים בשבת ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת · ופוקקין את המאור, ומודדין את המטלית ומודדין את המקוה, ומעשה בימי אביו של רבי צדוק ובימי אבא שאול בן בטנית שפקקו את המאור בטפיח [ה] וקשרו את המקידה בגמי לידע אם יש בגגית פותח טפח אם לאו *ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודדין וקושרין בשבת :

גמ' *איבעיא להו הפרה בין לצורך ובין שלא לצורך, ושאלה לצורך אין, שלא לצורך לא ומשום הכי קפליגינהו מהדדי או דילמא הפרה נמי לצורך אין שלא לצורך לא והא דקא פליג להו מהדדי משום דהפרה אין צריך ב"ד, ושאלה צריכה ב"ד · ת"ש דתני זוטי דבי רב פפא מפירין נדרים בשבת לצורך השבת לצורך השבת אין, שלא לצורך השבת לא · לישנא אחרינא איבעיא להו לצורך אתרוייהו קתני ושלא לצורך לא אלמא הפרת נדרים מעת לעת או דילמא כי קתני לצורך, אשאלה הוא דקתני אבל הפרת נדרים אפילו שלא לצורך אלמא הפרת נדרים כל היום תא שמע דתני רב זוטי דבי רב פפי מפירין נדרים בשבת לצורך השבת לצורך השבת אין, שלא לצורך השבת לא, אלמא הפרת נדרים מעת לעת · א"ר אשי והאנן *תנן הפרת נדרים כל היום ויש בדבר להקל ולהחמיר כיצד : נדרה לילי שבת מיפר לילי שבת ויום השבת עד שתחשך נדרה עם חשכה מיפר עד שלא תחשך שאם לא הפר משחשכה אינו יכול להפר · תנאי היא דתניא *הפרת נדרים כל היום ר' יוסי בר יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון אמרו מעת לעת : ונשאלים לנדרים : *איבעיא להו כשלא היה לו פנאי או דלמא אפילו היה לו פנאי · תא שמע דאזדקיקו ליה רבנן לרב זוטרא בריה דרב זירא *ושרו ליה נדריה ואף על גב דהוה ליה פנאי : שפקקו את המאור בטפיח וקשרו את המקידה בגמי : אמר רב יהודה אמר רב הילקטי קטנה היתה בין שני בתים [וטומאה היתה שם] וגגית

אין מבקעין עצים מן הקורות · סואר של הקורות המוקצות וסדורות לבנין : **ולא מן קורה** · הישנה שנשברה היום ומהשתא להסקה קיימא ואפ"ה אסור הואיל ובין השמשות לא איתכן להכי : **מתחילין** · להסיק בערימת התבן קא סלקא דעתך בתיבנא סריא דסתמיה להסקה : **אבל לא בעצים שבמוקצה** · שהניחם ברחבה שאחורי ביתו והקצם לימות הגשמים · מוקצה · רחבה שאחורי בתים שהקצה אחורי ביתו להכניס שם דבר לאוצר : **בארזי ואשוחי** · ארז זכר וארז נקבה שעומדין לבנין : **משקין** · אורחא דמילתא נקט משום סירכא דמשכא שהוא נוח להפשיט : **מדבריות** · (א) שרועות באפר תמיד ולנות בתוך התחום : **סתמא אחרינא** · בית הלל חשיב כסתמא : **כל הכלים ניטלין** · ואפי' מלאכתן לאיסור ורבי שמעון היא : **חוץ מן המסר הגדול** · מגירה שהיא לאומנין לקוץ בה עצים ומוקצה מחמת חסרון כיס הוא שלא ישתברו חריצים שהוא עשוי כסכין מלא פגימות : **ויתד של מחרישה** · החופר את הקרקע קולטר"א בלע"ז : **מתני' מפירין** · בעל לאשתו : **ונשאלין** · לחכם : **שהן לצורך השבת** · כגון שנדר שלא לאכול [היום] : **ופוקקין את המאור** · כרבנן דאמרי (לעיל דף קכה:) פוקקין פקק החלון : **ומודדין את המקוה** · במדה שיהא שם עמוק שלש אמות מים ורוחב אמה על אמה : **ואת המטלית** · (ב) שתהא שלש על שלש אצבעות כגון אם היתה טמאה ונגעה בטהרות : **בטפיח** · פך של חרס (ג) וחבירו בפי"ז (דף קכה:) זמורה שהיא קשורה בטפיח ממלאין בה בשבת : **מקידה** · כלי חרס : **לידע אם יש בגגית פותח טפח** · בגמרא מפרש לה : **וקושרין** · קשר שאינו של קיימא אפילו לכתחילה : **ומודדין** · להתלמד על דבר הוראה : **גמ' איבעיא להו הפרה** · דמתניתין בין לצורך [בין שלא לצורך] השבת דגבי הפרה ביום שמעו כתיב (במדבר ל) ואם לא מיפר האידנא שוב אינו מיפר : **ושאלה, לצורך אין שלא לצורך לא** · דיכול לישאל למחר ומשום הכי מפליג להו מהדדי ולא קתני מפירין ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת דלא קאי לצורך אלא אשאלה : **בית דין** · חכם : **הכי גרסי' ל"א איבעיא להו** (במסכת נדרים דף עז·) **לצורך אתרוייהו קאי** · אהפרה ואשאלה אבל הפרה שלא לצורך לא אלמא הפרת נדרים מעת לעת וזה ששמע בשבת יכול להפר משתחשך בתוך מעת לעת של שמיעה הלכך שלא לצורך לא שרינן בשבת : **כל היום** · עד שתחשך ותו לא ואפילו שמע סמוך לחשיכה הלכך אפי' שלא לצורך *שאם לא יפר עכשיו לא יפר עוד : **לצורך השבת** · אלמא הפרת נדרים מעת לעת של שמיעה הלכך שלא לצורך (ד) לא מדלא שרי אלא לצורך : **להקל ולהחמיר** · כלומר פעמים שיש שהות גדול ופעמים שאינו אלא מעט : **איבעיא להו** · הא דקתני נשאלין לנדרים שהן לצורך : **כשלא היה לו פנאי** · לשאול מערב שבת קאמר או אפילו כשהיה לו פנאי : **הילקטי קטנה** · שביל קטן בין שני בתים : וגגית

אין משקין ושוחטין את המדבריות · הוה מצי למימר דהכי כגרוגרות ומוקצין דמיין כדאמר בפרק כירה (לעיל דף מה:) : **לבר** ממוקצה מחמת איסור · וכגון איסור דדחייה בידים כגון נר שהדליקו באותו שבת כדפירשתי בפ"ק בסופו :

והלכתא מעת לעת · לא גרס בפירוש ר"ח דבנדרים משמע דלית הלכתא הכי דאמר בפרק נערה המאורסה (כתובות דף עו:) אין הלכה כאותו הזוג · מ"ר :

הלקטי קטנה · מפרש בקונטרס שביל קטן היתה בין שני בתים והגגית סדוקה מונחת על גבן והמת מוטל בהלקטי תחת הגגית נגד הסדק וקשרו המקידה לידע אם יש בסדק פותח טפח ולהאי פירושא קשה לר"י דאפי' אין בסדק פותח טפח כיון שהמת נגדו לא חשבינן לה כמאהיל על המת כיון שאין [זה] דרך מאהיל (ה) כדמוכח במסכת אהלות (פ"י מ"ה) ומייתי לה בסוף פרק קמא דסוכה (דף יח· ושם) אין בארובה פותח טפח והמת בבית מה שבבית כנגד ארובה טהור המת כנגד ארובה מה שבבית טהור וכיון שהמת היה נגד הסדק מה היה להם לקשור המקידה ועוד פירש שלפני מות המת פקקו המאור בטפיח ולא הבין רבי לפירושו הלא אותו מת לא היה מת שלם שהרי לא ידעו אם למעלה הימנו היה פותח טפח והמת היה כולו תחת הסדק אלא ודאי כזית מן המת היה וא"כ לא היה לו לומר לפני מות המת אלא לפני שבא כזית מן המת לשם ומיהו יתכן לומר שהמת היה כולו מוטל תחת הגגית שלא כנגד הסדק והגגית היתה סדוקה באמצע מראשה לסופה ואילו היה באותו סדק על פני כולו פותח טפח לא היתה טומאה עוברת דלא חשיב כאהל אחד אבל אין בו פותח טפח כאלו אין כאן סדק וחשיב כאהל אחד ומביא את הטומאה לבית וקושיא ראשונה מכל מקום במקומה עומדת ונראה כפירוש ר"ח דמפרש דהלקטי היינו תל המתלקט ואותה הלקטי היתה בין שני בתים והמת היה בבית אחד ואותה הגגית היתה למעלה מן התל עד לתקרה ואותה הגגית לא היתה טמאה שהרי בטלה שם ואם לא היתה סדוקה לא היה הבית אחר טמא אלא הגגית היתה סדוקה מצדה והשתא אתי שפיר דקתני סדוקה לפי שהיא מצדה אבל לפירוש הקונטרס לא אתי שפיר דכיון דפירש שהסדק למעלה מן הגגית היה לו לומר פתוחה ולא סדוקה אבל לפר"ח אתי שפיר שהסדק היה מן הצד וקשרו את המקידה לידע אם יש פותח טפח ויש לנו לומר שאותו חור היה עשוי להשמיש דחור העשוי לתשמיש שיעורו בפותח טפח ואם היה פותח טפח הבית אחר טמא ואם לאו טהור ומיהו קשה לר"י לפירוש ר"ח דלא הוה ליה למימר על גבן אלא על גבה · מ"ר

בחוונת

ביצה ב: לג.

[שם כט:]

פי' עצי ארזים וברושים-ערוך

[לעיל קמג. ביצה ב.]

[לעיל מד.]

[ביצה לט.]

לעיל קכג:

עירובין לה.]

לעיל מו:

נדרים עז.

לעיל קכו:

[נדרים עז. ע"ש]

נדרים עו:

[שבת זו בגמ' רש"ן]

נדרים עו: עז.]

שם עז.

גי' רש"ל

לו א מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הלכה יב סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סימן תקא סעיף א :

לז ב ג מיי' שם הלכה יא וסמג שם טוש"ע א"ח סי' תקיח סעיף ו :

לח ד מיי' שם הלכה יז סמג שם טוש"ע א"ח סימן תצו סעיף ג :

לט ה מיי' שם הלכה ג וסמג שם טוש"ע א"ח סי' תנ סעיף ג :

[ביצה מ. לעיל מה:]

[ה] [טוש"ע א"ח סימן שיז סעיף א] :

מ ו מיי' פכ"ד מהלכות שבת הלכה ו ופי"ג מהלכות נדרים הלכה א וסמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שמא סעיף א ומוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כד :

מא ז מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה ו וסמג שם ומיי' פ"ו מהלכות שבועות הלכה ו סמג לאוין סה רסח טוש"ע שם וטוש"ע י"ד סי' רכח סעיף ג :

מב ח מיי' פי"ב מהל' נדרים הלכה טו סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רלד סעיף כה:

מג ט מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה ו ופ"ו מהלכות שבועות הלכה ו סמג לאוין סה ולאוין רמב טוש"ע א"ה סימן שמא סעיף א וטוש"ע י"ד סימן רכח סעיף ג :

רבינו חננאל

מסקומת דבבהמת קדשים [מיירי] מכלל דחולין שרי כר'[שמעון] דלית ליה מוקצה · ומקשינן על ר' יוחנן וכי סבר רבי יוחנן הלכה כרבי שמעון והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן אין מבקעים עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ומפרקינן האי כר' יוסי ב"ר יהודה מתני לה רבי יוחנן ולית סתמא . ואמרינן תוב ת"ש מתחילין בערימת התבן אבל לא בעצים שבמוקצה ומפרקינן התם בארזי ואשכחי [ואשוחי] דמוקצה מחמת חסרון כיס · דאפילו ר' שמעון מודה' פי' ארזי ואשוחי עצי ארזים וברושים העשויין לקורות שאין דעתו של אדם עליהן להסיקן תחת תבשילו וגמר והקצה אותן · ואמרינן תוב אין משקין ושוחטין את המדבריות אבל משקין ושוחטין הביתיות והנה סתמא כר' יהודה ורבי יוחנן סבירא ליה הלכתא כסתם משנה קשיא הלכתא אהלכתא ומפרקינן ר' יוחנן סתמא אחרינא אשכח בה"א מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין בש"א מסלק את הטבלא כולה ומנערה · ואמר רב נחמן אנו אין לנו אלא ב"ש כר' יהודה וב"ה כר' שמעון והלכתא כר' שמעון וכדפסק ר' יוחנן פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בכולה שבת הלכתא כר' שמעון בר ממוקצה מחמת מיאוס · וחד אמר במוקצה [מחמת] מיאוס נמי הלכתא כוותיה לבר ממוקצה מחמת איסורו כגון הנר שהדליקו בה באותה שבת וכיוצא בו אבל

רב נסים גאון

מפירין נדרים בשבת · אמרו [בתוספתא פ' י"ח] מפני מה נדרי שבת מפירין אותן בשבת שאם חשיכה ולא הפר אינו יכול להפר ורבי יוסי ב"ר יהודה ורבי אלעזר ברבי שמעון שאמרו הפרת נדרים מעת לעת אין הלכה כמותם כדגרסינן בנדרים בפרק נערה המאורסה (דף עו) אלא אמר רבי שמעון בן פזי אין הלכה כאותו הזוג לוי סבר למיעבד עובדא כי האי זוגא אמר ליה רב הכי אמר רב ביבי אין הלכה כאותו הזוג ואע"פ שהתירו הפרת נדרים בשבת ביארו בדבר זה תנאי והוא שאמרו לא יאמר אדם לאשתו מופר ליכי כדרך שאומר בחול אלא אומר לה [טלי ואכלי] טלי ושתי והנדר בטל מאליו א"ר יוחנן וצריך שיבטל בלבו תניא בית שמאי אומרים מבטל בלבו ובערב בחול מוציא בשפתיו וב"ה אומרים אחד זה ואחד זה מבטל בלבו ואינו צריך להוציא בשפתיו תמצאנו עוד בפרק נערה המאורסה (דף עז) : אם

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה מדבריות וכו' תמיד הס"ד ואח"כ מה"ד בייתות שרועות חוץ לתחום ובאות ולנות בתוך התחום : (ב) ד"ה ואת המטלית לידע אם יש בה שלש על שלש : (ג) ד"ה בטפיח פך של חרס (וחבירו וכו' בשבת) תא"מ ונ"ב הג"ה היא: (ד) ד"ה לצורך השבת וכו' שלא לצורך הס"ד ואח"כ מה"ד והאנן תנן במס' נדרים הס"ד:(ה) תוס' ד"ה הלקטי וכו' שאין דרך מאהיל בכך כדמוכח:**סליק מסכת שבת בס"ד**

נושא/מבנה

בירורים בדין הפרת נדרים (של בעל לאשתו)

1. האם מפירים נדרים שלא לצורך השבת

2. הפרת נדרים עד הערב בלבד - או - מעת לעת :

נושא

מדידה של פותח טפח בקשר לאהל המת - בשבת